

NESsT Etická iniciativa pro sociální podniky (SEE INIT)

ZÁVAZEK K INTEGRITĚ

ETICKÉ ZÁSADY PRO NEZISKOVÉ NEVLÁDNÍ ORGANIZACE V TRŽNÍM PROSTŘEDÍ

Ve snaze zajistit si dlouhodobou finanční stabilitu využívají někdy organizace občanské společnosti (OOS)¹ k získání potřebných finančních prostředků metody "samofinancování", tedy ekonomických či podnikatelských aktivit, jako např. prodej výrobků a služeb, přímých investic, apod. Pro většinu OOS to znamená zcela nové a neznámé pole působnosti. Vstup do podnikatelské sféry vyžaduje důkladné zvažování rizik, která by mohla ohrozit stávající majetek organizace. Důležitější než péče o hmotné statky organizace je však to nejcennější - pověst organizace. Je proto velmi důležité mít na zřeteli zejména etickou stránku věci. Jako organizace, jejichž činnost je založena na určitých hodnotách a vymezena specifickým posláním, bychom své ekonomické aktivity měli řídit čestně a poctivě s maximální možnou transparentností a naše poslání a morální hodnoty klást vždy na první místo. Musíme si zachovat důvěru, kterou v nás vkládají nejen klienti, jimž je určena naše pomoc, ale i široká veřejnost. Nejen pro naši individuální organizaci, ale pro celý náš neziskový sektor je zachování si důvěry a morálního kreditu prvořadé a vždy by se jim mělo řídit každé naše "podnikatelské" rozhodnutí. "Etické zásady pro OOS v tržním prostředí"² je soubor pravidel a standardů, jehož cílem je napomoci manažerům OOS uvést v morální soulad neziskové poslání organizace s jejími komerčními aktivitami. Tyto principy byly zpracovány specificky pro účely samofinancování či podnikání občanských organizací s tím, že každá organizace si je musí přizpůsobit pro své konkrétní poměry.

Poslání a hodnoty organizace

- OOS musí své poslání vždy klást na první místo. Zisk z ekonomických aktivit by měl být použit pouze na podporu té činnosti, která souvisí s jejím posláním, případně na rozvoj samotného podnikání. Zisk by nikdy neměl být rozdělován členům správní rady ani jiným pracovníkům organizace.
- OOS by měly při svých podnikatelských aktivitách vždy zohledňovat stránku sociální a ekologickou. Neměly by nabízet služby či výrobky, které škodí lidem nebo ohrožují životní prostředí. OOS by neměly ani spolupracovat s organizacemi, které takové škody způsobují.
- OOS by se vždy měly snažit řídit své samofinancování tak, aby zachovaly rovnováhu mezi sociálními a finančními aspekty. Ačkoliv může dojít z ekonomického hlediska ke krátkodobým ryze komerčním řešením, všechna podnikatelská rozhodnutí by měla v konečné fázi vždy respektovat především původní poslání organizace.
- OOS by neměly využívat své stávající zdroje - finanční i nefinanční - pro ekonomické aktivity na úkor své činnosti související s posláním.
- OOS by nikdy neměly využívat svých klientů (již jsou cílovou skupinou organizace) k získávání příjmu pro organizaci. Ve všech pracovních aktivitách, propagaci, komunikaci s veřejností atd. by důležitost a vážnost klientů měla být vždy na prvním místě.
- OOS by měly ve svém podnikání zabezpečit vysokou kvalitu a úroveň služeb. Současně by si měly uvědomit, že kvalita a zejména etičnost ekonomických aktivit se příznivě promítne i do vlastní neziskové činnosti. Ještě důležitější však je to, že tímto svým přístupem výrazně regenerují morální klima komerční sféry.

¹ Pojem "organizace občanské společnosti" (OOS) zde zastupuje širokou škálu formálně registrovaných, neziskových, nestátních organizací, jakožto i občanská sdružení a skupiny, které nespádají do oblasti veřejného nebo podnikového sektoru. Tyto organizace jsou často označovány i jako "neziskové organizace," "nevládní organizace," "charity," "dobrovolnické organizace" atd.

² *Závazek k integritě: Etické zásady pro nevládní organizace v tržním prostředí* byl vyvinut speciálně pro samofinancování či neziskovou podnikatelskou činnost OOS. Existuje ale i mnoho dalších a všeobecnějších etických kodexů, standardů a zásad, které byly vyvinuty pro neziskový sektor jako celek.

Transparentnost

- OOS provozující podnikatelské aktivity by měly vést přehledné účetní záznamy a předkládat kompletní a aktuální finanční zprávy a výkazy k interním i nezávislým kontrolám. Informace o mzdách řídicích pracovníků by měly být veřejně přístupné.
- Podnikatelské aktivity OOS by měly být dokumentovány v přehledné a srozumitelné podobě a informace zpřístupněny veřejnosti. Tato zpráva by měla objasňovat důvody a podstatu podnikání a zejména to, jakým způsobem byl vytvořený zisk použit.
- OOS by měly vést účetnictví odděleně pro podnikatelské a pro vlastní programové aktivity organizace, aby bylo zachováno jasné rozlišení finančního managementu.
- OOS by měly platit daně a další poplatky týkající se příjmu z vlastní činnosti a řídit se všemi zákonnými nařízeními. Za žádných okolností by OOS neměly provádět jakékoli nelegální nebo korumpující praktiky.
- Přijímání nových pracovníků by mělo být prováděno spravedlivě a na základě nediskriminační politiky týkající se pohlaví, rasy, státní příslušnosti, mentální či fyzické způsobilosti, sexuální orientace, a politického nebo náboženského přesvědčení či členství.
- OOS by měly přijímat pracovníky pro své podnikatelské aktivity na základě jejich schopností a kvality odvedené práce. Jakékoliv snahy o využití svého postavení k podpoře osob v příbuzenském poměru by měly být vyloučeny.
- OOS by svým zaměstnancům měly poskytovat spravedlivé a odpovídající mzdy a vytvářet zdravé a důstojné pracovní prostředí.
- Rozhodnutí týkající se dodavatelských vztahů by měla být učiněna v souladu s etickými zásadami podnikání OOS. Pro každou větší koupi či kontrakt by měly být zváženy různé nabídky několika firem. V jakýchkoliv smluvních dohodách či kontraktech by se OOS měly vždy vyvarovat konfliktu zájmů.
- OOS by neměly využívat daňových úlev, jež vyplývají z jejich neziskového statutu, k vyrovnávání sociálních a finančních nákladů souvisejících s podnikáním. OOS by nikdy neměly zneužívat daňových úlev k získání nespravedlivých výhod vůči konkurenčním podnikatelským subjektům.

- Klíčové a statutární osoby by měly mít možnost se podílet na podnikatelských rozhodnutích, která mohou závažně ovlivňovat aktivity vyplývající z poslání OOS.
- OOS by se měly otevřeně dělit o své podnikatelské zkušenosti s dalšími OOS, pokud tím přímo neohrožují podstatu svých vlastních ekonomických aktivit.

Děkujeme za podporu nadaci Citigroup Foundation, díky níž jsme mohli *Závazek k integritě: etické zásady pro neziskové nevládní organizace v třetím prostředí* přeložit a vydat v českém jazyce.

Závazek k integritě je dostupný také v dalších jazykových verzích na internetové stránce organizace NESsT.

Etická iniciativa pro sociální podniky (The Social Enterprise Ethics Initiative, SEE INIT) je pokračující snahou organizace NESsT věnovat se jedinečným etickým problémům souvisejícím s provozováním podnikatelských aktivit neziskovými organizacemi, které srkze ně chtějí naplňovat své poslání a/nebo finanční cíle. O aktuálních iniciativách v rámci SEE INIT se můžete dočíst více pod odkazem "Furthering the Field" na internetové stránce NESsT.

Copyright © 2004, 2006 NESsT.

Všechna práva vyhrazena. NESsT vítá používání a adaptaci myšlenek ze *Závazku k integritě*, ale žádá, aby uživatelé odpovídajícím způsobem uváděli citaci a odkaz na NESsT. Žádná část této publikace nesmí být v jakékoli podobě prodávána nebo reprodukována bez předchozího písemného svolení NESsT.

ISBN 1-930363-02-8

Zodpovědnost vůči řídicím orgánům

- Podnikatelské aktivity by měly zůstat legislativně i eticky odpovědné vůči samotné OOS, aby byla zachována bezúhonnost a pověst organizace.
- OOS by si měly od počátku podnikání získat podporu klíčových řídicích pracovníků (výkonného orgánu) organizace.

Více informací o organizaci NESsT a iniciativě ISEE: www.nesst.org nebo email: nesst@nesst.org